

CUPRINS

1. OBIECTUL ȘI PROBLEMATICA POLITOLOGIEI	11
Rezumat	11
Concepte-cheie	12
1.1. Concepțiile privind obiectul științei politice	13
1.2. Politologia în perimetrul științelor sociale	16
1.3. Funcțiile politologiei	17
1.4. Momente importante în construirea și dezvoltarea politologiei	19
1.4.1. Perioada Antichității	20
1.4.2. Epoca medievală	24
1.4.3. Renașterea	25
1.4.4. Epoca modernă	26
1.4.5. Epoca contemporană	28
1.5. Contribuția gândirii politice românești la dezvoltarea politologiei ca știință	29
Întrebări de autoevaluare	32
2. SISTEMUL POLITIC. TIPOLOGIA COMPARATĂ	
A SISTEMELOR POLITICE CONTEMPORANE	33
Rezumat	33
Concepte-cheie	34
2.1. Sistemul social global și sistemul politic. Definiție și trăsături	34
2.2. Componentele structurale ale sistemului politic	42
2.2.1. Relațiile politice	42
2.2.2. Instituțiile politice	43
2.2.3. Concepțiile politice	45
2.2.4. Conștiința și cultura politică	46
2.2.5. Comunicația politică. Norma și comportamentul politic	46
2.3. Funcțiile sistemului politic	48
2.4. Tipologia sistemelor politice	49
2.5. Sistemul politic din România	56
Întrebări de autoevaluare	63

3. STATUL – INSTITUȚIE FUNDAMENTALĂ A SISTEMULUI POLITIC	64
Rezumat	64
Concepte-cheie	65
3.1. Conceptul de stat. Apariția și evoluția statului	65
3.2. Componentele statului: teritoriul, populația și organizarea politică	68
3.3. Tipuri de stat	70
3.4. Forme de stat	70
3.4.1. Forma de guvernământ	70
3.4.2. Structura de stat	71
3.4.3. Regimul politic	72
3.5. Trăsăturile și funcțiile statului	72
3.5.1. Trăsăturile statului modern	72
3.5.2. Funcțiile statului	73
3.6. Statul de drept	74
3.7. Gândirea politică despre stat	75
3.7.1. Concepția liberală	75
3.7.2. Concepția conservatoare	77
3.7.3. Concepția anarhistă	77
3.7.4. Statul totalitar	78
3.7.5. Concepțiile de stânga	78
3.8. Statele lumii – un organism viu, în continuă schimbare	80
Întrebări de autoevaluare	82
4. PUTEREA POLITICĂ ȘI INSTITUȚIILE PUTERII	83
Rezumat	83
Concepte-cheie	84
4.1. Conținutul, trăsăturile și funcțiile puterii politice	84
4.2. Autoritate, legitimitate și consens politic	88
4.3. Putere și opoziție	91
4.4. Instituțiile puterii. Câteva modele comparative	96
4.4.1. Puterea legislativă	96
4.4.2. Șeful statului	103
4.4.3. Guvernul, instituție a puterii executive	107
Întrebări de autoevaluare	112
5. PARLAMENTUL – FORUL CENTRAL AL PUTERII LEGISLATIVE	113
Rezumat	113
Concepte-cheie	114

5.1. Istoricul instituției. Căi de constituire	114
5.2. Structura constitutivă și organizarea internă a Parlamentului.	
Câteva modele comparate	115
5.2.1. Organizarea internă a Parlamentului	117
5.2.2. Grupurile politice parlamentare	118
5.2.3. Biroul Camerelor	119
5.2.4. Comisiile parlamentare	119
5.2.5. Opoziția parlamentară	121
5.3. Funcțiile Parlamentului	121
5.3.1. Funcția deliberativă	121
5.3.2. Funcția legislativă a Parlamentului	123
5.3.3. Stabilirea direcțiilor principale ale activității social- economice, culturale, statale și juridice	124
5.3.4. Alegerea, formarea, avizarea formării, reunirea sau revocarea unor autorități statale	125
5.3.5. Controlul parlamentar	125
5.3.6. Conducerea în politica externă	129
5.3.7. Atribuțiile Parlamentului privind organizarea internă și funcționarea sa	129
5.4. Mecanismul de funcționare a parlamentului și durata manda- tului său	129
5.4.1. Procedura legislativă	129
5.4.2. Mandatul sau legislatura	130
5.4.3. Sesiunea	131
5.5. Statutul Parlamentului	132
5.5.1. Drepturi și obligații	133
5.5.2. Incompatibilități și imunități	135
5.5.3. Răspunderea și sancțiuni	136
5.6. Instituția Parlamentului în România. Scurt istoric	136
Întrebări de autoevaluare	137
6. INSTITUȚIILE CENTRALE ALE PUTERII EXECUTIVE	138
Rezumat	138
Concepte-cheie	139
6.1. Instituția șefului de stat	139
6.1.1. Atribuțiile șefului de stat	141
6.1.1.1. Rolul și atribuțiile șefului de stat în sisteme constituționale din alte state	141
6.1.1.2. Rolul și atribuțiile președintelui României	142
6.1.2. Desemnarea șefului de stat	144
6.1.3. Alegerea șefului de stat în România	146

6.1.4. Durata mandatului șefului de stat	146
6.1.5. Răspunderea șefului de stat	147
6.1.6. Actele șefului de stat	149
6.2. Guvernul	149
6.2.1. Istoricul instituției	149
6.2.2. Rolul Guvernului	150
6.2.3. Structura, organizarea, funcționarea și atribuțiile Guvernului	150
6.2.3.1. Șeful Guvernului	151
6.2.3.2. Organizarea și funcționarea Guvernului	152
6.2.3.3. Atribuțiile și funcțiile Guvernului	152
6.2.3.4. Răspunderea politică și penală a Guvernului și miniștrilor	153
6.2.4. Câteva modele ale lumii contemporane	154
6.2.5. Intervenția legislativului în activitatea executivului	158
6.2.6. Compatibilitatea funcției parlamentare și funcției executive	159
6.2.7. Creșterea rolului executivului	160
Întrebări de autoevaluare	161
7. AUTORITATEA JUDECĂTOREASCĂ	162
Rezumat	162
Concepte-cheie	162
7.1. Considerații generale	163
7.1.1. Autoritatea jurisdicțională	164
7.1.2. Principiile fundamentale de funcționare a justiției	165
7.1.3. Inamovibilitatea	169
7.2. Organele autorității judecătorești în România	170
7.2.1. Instanțele judecătorești	170
7.2.2. Ministerul Public	170
7.2.3. Consiliul Superior al Magistraturii	170
7.2.4. Raporturile cu legislativul și executivul	171
7.3. Puterea judecătorească în câteva state ale lumii	172
Întrebări de autoevaluare	176
8. PARTIDELE POLITICE	177
Rezumat	177
Concepte-cheie	178
8.1. Repere teoretice privind definirea partidelor politice	178
8.2. Geneza și evoluția istorică a partidelor politice	180
8.3. Sisteme partidiste. Tipuri de partide politice	181
8.3.1. Sisteme partidiste	181

8.3.1.1. Unipartidismul	182
8.3.1.2. Bipartidismul	183
8.3.1.3. Multipartidismul	184
8.3.2. Tipuri de partide	186
8.4. Trăsăturile și funcțiile partidelor politice	190
8.4.1. Trăsăturile partidelor politice	190
8.4.2. Funcțiile partidelor politice	191
8.5. Partidismul românesc în perioada tranziției	192
8.5.1. Familia social-democrată	193
8.5.2. Familia liberală	194
8.5.3. Partidele creștin-democrate și populare	194
8.5.4. Partidele naționaliste	195
8.5.5. Alte partide	195
8.6. Teorii privind viitorul fenomenului partidist	197
Întrebări de autoevaluare	198
9. REGIMURI POLITICE	199
Rezumat	199
Concepte-cheie	200
9.1. Orientări teoretice în definirea conceptului de regim politic	200
9.2. Tipologia regimurilor politice. Regimuri politice contem- porane	204
9.3. Regimuri politice democratice	205
9.4. Regim totalitar, regim autoritar	213
Întrebări de autoevaluare	225
10. DEMOCRAȚIA POLITICĂ	226
Rezumat	226
Concepte-cheie	227
10.1. Conceptul de democrație. Principiile și normele demo- cratice	227
10.2. Evoluția istorică a democrației	230
10.3. Democrațiile ca sisteme politice	238
10.4. Mecanismul democratic în etapa de trecere spre economia de piață	240
10.5. Doctrine politice contemporane privind democrația	241
10.6. Drepturile fundamentale ale omului	243
Întrebări de autoevaluare	252
11. CULTURA POLITICĂ	253
Rezumat	253
Concepte-cheie	254
11.1. Cultură și civilizație, cultură politică și cultură civică	254

11.2. Tipuri de cultură politică	259
11.3. Structura culturii politice	263
11.4. Diversitatea culturilor politice	267
11.5. Valori politice fundamentale	271
11.6. Socializarea politică și aculturația politică	274
11.7. Cultura politică a democrației. Comunicarea politică	279
Întrebări de autoevaluare	282
12. DOCTRINE ȘI IDEOLOGII POLITICE	283
Rezumat	283
Concepte-cheie	284
12.1. Doctrine politice	284
12.1.1. Definiții. Delimitări conceptuale	284
12.1.2. Rolul și funcțiile doctrinelor politice	286
12.1.3. Criterii de clasificare	286
12.2. Ideologia politică	287
12.2.1. Opinii privind ideologia	287
12.2.2. Rolul ideologiei	288
12.2.3. Tipuri de ideologii politice	289
12.2.4. Funcțiile ideologiei	290
12.3. Principalele doctrine și ideologii	290
12.3.1. Liberalismul	290
12.3.2. Conservatorismul	294
12.3.3. Libertarianismul	298
12.3.4. Naționalismul	299
12.3.5. Socialismul, social-democrația, comunismul, socialismul utopic	300
12.3.6. Creștin-democrația	306
12.3.7. Fascismul și nazismul	307
12.3.8. Fundamentalismul naționalist și doctrina terorismului	309
Întrebări de autoevaluare	311
Modele de teste-grilă	312
Răspunsuri	319
BIBLIOGRAFIE	327

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2009

Editură acreditată de *Ministerul Educației, Cercetării și Inovării*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BITOLEANU, ION

Bazele științei politice / Ion Bitoleanu (coord.),
Cezar Avram, Ioan Vlad, Maria Popescu,
Denisa Loredana Bică – București: Editura Fundației
România de Mâine, 2009
Bibliogr.

I. Bitoleanu, Ion (coord.)

II. Avram, Cezar

III. Vlad, Ioan

IV. Popescu, Maria

V. Bică, Denisa Loredana

ISBN: 978-973-163-401-2

32.01

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului revine exclusiv autorului/autorilor.